

Nr 34.

Av herr **Nordström** i Kramfors **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 69, med förslag till lag om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

Det i Kungl. Maj:ts proposition nr 69 framlagda förslaget till lag om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän innebär en sällsynt stor orättfärdighet mot en stor arbetargrupp. Sjömännen, som med risk av liv och lem uppehåller kommunikationerna mellan länderna för att förse vårt land med nödvändiga varor, står i ett alldeles avgjort sämre läge än övriga arbetar- och samhällsgrupper. Deras arbetsförhållanden innebär, att de får avstå från mycket av den bekvämlighet och komfort, som övriga grupper inom vårt land har mer eller mindre tillgång till. Under enastående vidriga arbetsförhållanden får de ge sin arbetskraft mot en ersättning som så långt ifrån är tillfredsställande, att man med större fog torde kunna tala om en direkt underbetalning, detta under s. k. normala förhållanden.

Det nuvarande läget ställer ju ännu större krav på sjöfolket, krav som innebär att samhället i och för sjöfartens uppehållande begär sjöfolkets liv som insats. Såsom en ringa ersättning för de risker sjöfolket löper har de erhållit sin krigsriskförsäkring. Genom regeringens här föreliggande förslag i proposition nr 69 avser man att inskränka sjöfolkets rätt att själv bestämma över sin arbetsinkomst. Krigsriskersättningen skall insättas på postsparbanken och spärras för sjöfolket i två år. Sjöfolket skall ej ha rätten att i utlandshamn utkvittera någon del av denna ersättning. Det måste betecknas såsom i högsta grad orättfärdigt att samhället såsom tack till sjömännen för god insats ställer dem under ett sådant förmynderskap.

Man bör bara göra det tankeexperimentet att ett sådant förslag skulle framkomma för någon annan samhällsgrupp, t. ex. redare, bolagsrepresentanter vid utlandsresor, ämbetsmän eller dylika, för att förslaget skall framstå i all sin absurditet. Det finnes säkerligen ingen vare sig i regeringen eller i riksdagen som skulle kunna tänka sig ett förslag om förmynderskap för dessa grupper. I diskussionen omkring denna fråga har anförts att sjöfolket skulle slösa bort sina surt förvärvade inkomster på sprit och dåliga nöjen i utlandshamnar. Finns det någon i regering eller riksdag som vill stiga fram och föreslå att övriga svenska utlandsresenärer, som många gånger reser till utlandet bara för sitt nöjes skull och därvid vid de exklusiva badorterna eller vid guldkrogarna i Paris, London, Berlin och andra storstäder slösar bort ojämförligt mycket större summor på några dagar eller veckor än vad sjöfolket kan tjäna på flera månader, ja år, skall ställas under förmynderskap på samma sätt som här föreligger för sjöfolket? Säkerligen förefaller en sådan tanke regeringen absurd. Med vad rätt skulle regering och riksdag då kunna antaga det här föreliggande förslaget om förmynderskap för en

arbetargrupp, som hittills utan knot fyllt den krävande uppgift samhället ställer på den? Den stora massan av Sveriges sjöfolk är duktiga arbetare och ansvarskännande fackföreningsfolk. Den svenska sjömanskåren har inte på något enda sätt ådagalagt mindre ansvarskänsla än övriga samhällsgrupper. Det svenska sjöfolket bestrider på det bestämdaste att de skulle vara sämre rustade än andra att sköta sina egna inkomster.

Sjöfolksförbundets Göteborgsavdelning har också i ett uttalande protesterat mot planerna på denna undantagslagstiftning. Detta uttalande, vilket på ett riktigt sätt tolkar sjöfolkets förtrytelse, har följande innehåll:

»Svenska sjömän samlade till möte i Göteborg har efter att ha tagit del av den tilltänkta lagstiftningen om innehållande av viss del av intjänt krigsriskersättning, vilken å postsparbanken skall spärras under viss tid, beslutat göra följande uttalande:

Den av urtima riksdagen tilltänkta lagstiftningen, genom vilken sjöfolket berövas möjligheten att fritt förvalta den inkomst det nuvarande krigsläget ger dem möjlighet till, är ett i högsta grad oberättigat ingrepp i den enskilde medborgarens rätt att fritt förvalta sin arbetsinkomst. Det ställer sjöfolket i en särställning som icke kan betecknas annat än som ett obehörigt förmynderskap, som icke borde anstiftas mot medborgare i ett demokratiskt land.

Sjöfolkets löner har under normala förhållanden varit oskäligt låga i jämförelse med andra arbetargrupper. Kriget och den därmed förenade krigsriskersättningen har endast medfört en högre levnadsstandard åt sjöfolket, som åtskilliga andra arbetargrupper kunnat ernå på de olika arbetsområden där de utfört sin dagliga gärning.

Vi beklagar att det bland sjömansyrkets utövare finns individer, som på kort tid förslösar sin intjänta krigsriskersättning, men då det rör sig om rena undantagsfallen, där sådant förekommer, lär man genom den föreslagna lagstiftningen endast kunna skydda dylika medborgare samtidigt som man ställer den ojämförligt största delen av sjömanskåren, som är ansvarskännande, under ett förmynderskap, som endast kan framkalla harm och arbetsovilja.

Det är så mycket mer ohemult att göra en dylik undantagslagstiftning för sjöfolket, som det inte ifrågasatts att lagstifta för andra arbetargrupper, som exempelvis genom ackordsöverskott, sportler o. dyl. erhåller lönetillägg, som är betydligt högre än den ordinarie lönen.

Vi sjömän har inget emot att det från statsmakternas sida vidtages åtgärder för att samhället skall bli i stånd att indriva erforderliga skattemedel, där sådant kan anses nödvändigt, men vi protesterar på det bestämdaste mot att man genom den föreslagna lagstiftningen ytterligare särpräglar sjöfolket i förhållande till andra arbetargrupper.

Det vore olyckligt om riksdagen antog lagförslaget och därmed satte en mindervärdig stämpel på vårt svenska sjöfolk för att inbringa någon miljon i disponibelt kapital i statskassan.»

Det kan anföras att Sjöfolksförbundets styrelse ävenledes i ett uttalande vänt sig mot dessa planer på lagstiftning.

Om man vill anföra nationalekonomiska motiv för det här föreliggande förslaget att den krigsriskersättning, som sjöfolket är berättigat till, skall stanna inom landet, så hade det säkerligen funnits större motiv att vidtaga sådana åtgärder mot bolags- och bankmatadorer, vilka i flytande lyxhotell runt världshaven i jämförelse med sjöfolkets inkomster slösar bort svindlande summor.

Det föreliggande förslaget måste betecknas såsom en mycket oförsynt undantagslagstiftning för en redan förut hårt pressad arbetargrupp, och bör för den skull riksdagen avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 69.

På grund av vad ovan anförts får vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 69.

Stockholm i november 1939.

Axel Nordström.

J. H. Brädefors.

H. Hagberg.